गल्याङ् नगरपालिका

नगर सभा सञ्चालन तथा कानुन निर्माण प्रकृया सम्बन्धी २ दिने सिकाई अभ्यास कार्यशाला

१० र ११ जेष्ठ २०८१

कार्यशाला सम्पन्न प्रतिवेदन

१ पृष्ठभूमी

नेपालको संबिधानको धारा २२६ बमोजिम स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रक्रिया र धारा २२७ बमोजिम गाउँ सभा नगर सभा संचालन सम्बन्धी कार्यबिधि प्रदेश कानून बमोजिम हुने संबैधानिक व्यवस्था बमोजिम यस गण्डकी प्रदेशले २०७५ सालमा नै उल्लिखित कानूनहरु निर्माण गरिसकेको छ । प्रदेशले निर्धारण गरेको उक्त बिधि र प्रक्रिया कार्यान्वयनका सन्दर्भमा विगतमा पालिकाहरुका बीचमा फरक फरक अभ्यास रहेको पाईयो । तसर्थ गल्याङ् नगरपालिकाले कानून निर्माण प्रक्रिया र सभा संचालन बिधिका सम्बन्धमा प्रदेश कानूनले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सिकाई अभ्यास कार्यशाला मिति २०८१ जेष्ठ १० र ११ सम्पन्न गरेको छ ।

२ कार्यशालाको उद्देश्य

(क) समग्र उद्देश्य: नगर सभा सञ्चालन तथा कानुन निर्माणका प्रकृया सम्बन्धमा स्पष्ट पार्दै यसको व्यवहारिक अभ्यासको माध्यमबाट प्राप्त सिकाईको आधारमा स्थानीय तहमा प्रकृयागत रुपमा सभा सञ्चालन गर्न सक्ने बनाउनु ।

(ख) विशिष्ट उद्देश्यहरु

- संघीयता र नेपालको संघीयताको संरचनामा स्थानीय तहको व्यवस्थाको विषयमा प्रष्ट पार्ने ।
- स्थानीय तहको विधायिकी र कानुन निर्माण प्रकृयाका र यसको प्रयोगको सम्बन्धमा स्पष्ट गर्ने ।
- नगर सभाको बैठक सञ्चालन प्रकृयाका सम्बन्धमा स्पष्ट पार्दै भुमिका अभिनय मार्फत व्यवहारिक सीप हासिल गर्ने ।

- नगर सभाको कानुन निर्माण प्रकृयाका चरणहरुमा स्पष्ट हुँदै नमुना बैठक मार्फत व्यवहारिक सीप हासिल गर्ने ।
- नगरपालिकामा सभा सञ्चालन तथा कानुन निर्माण प्रकृयाका सम्बन्धमा आगामी कार्ययोजना तयार पार्ने ।

उल्लेखित उद्देश्य प्राप्तिका लागि अनुसुची १ बमोजिमको कार्यतालिका अनुसार कार्यशाला संचालन गरिएको थियो ।

३ कार्यशालामा सहभागिता

कार्यशालामा गल्याङ नगरपालिका प्रमुख र नगर सभाका सदस्यहरु र नगरपालिकाका कर्मचारीहरुको सहभिगता रहेको थियो । सहभागीको बिस्तृत विवरण अनुसुची २ मा समावेश गरिएको छ ।

४ बिधि

- पुर्व परीक्षण (Pre test)
- पावर प्वाइन्ट/ब्राउन पेपर प्रस्तुती
- समूह छलफल
- भुमिका अभिनय, भिडियो छायाङ्कन
- अन्तरक्रिया
- सिकाइ अनुभव आदान प्रदान

५ कार्यशालाका उपलब्धीहरु

- कार्यशालामा नगरपालिका प्रमुख, नगर सदस्यहरु र कर्मचारीहरु गरी जम्मा १०९ जना सहभागी भएका थिए ।
- कार्यशालामा नगरपालिकाले विगतमा गरेका अभ्यासहरुको समिक्षा भएको र आगामी दिनमा प्रदेशको कानून बमोजिम सभा संचालन गर्ने सहभागी नगरपालिकाहरुले प्रतिवद्धता जनाएका छन् ।
- नगरपालिकाले प्रदेश कानून बमोजिमको प्रक्रिया र बिधि बमोजिम यसै बर्षको हिउँदे सभा संचालन गर्ने प्रतिवद्धता गरेका छन् ।

६ सिफारिसहरु

- सभा संचालन गर्दा सभामा मर्यादापालकहरुलाई परिचालन गर्दा नेपाली टोपी सहितको सिभिल ड्रेसको व्यवस्थापन गर्न सान्दर्भीक हुन्छ ।
- बसाई व्यवस्थापनका सम्बन्धमा उप प्रमुखलाई सदस्यहरुको पहिलो लाईनमा राख्न उपयुक्त हुन्छ । कतिपय ठाउँमा उपाध्यक्षलाई अगाडी नै राख्नु पर्ने तर्क आएको भएता पनि मताधिकारको प्रयोग गर्नका लागि तल नै राख्न उपयुक्त हुने देखिन्छ ।
- प्रदेश कानूनले तोकेका प्रक्रियालाई कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाले सभा संचालन सम्बन्धी आन्तरिक कार्यबिधि बनाई त्यसमा आवश्यक अनुसुचीहरुको ढाँचा राख्नु पर्ने देखिन्छ । जस्तै बाचन पत्र, प्रस्ताव पेश गर्ने ढाँचा आदि ।
- पढ्न नसक्ने नगर सभाका सदस्यहरुका लागि सभाको सदस्यले रोजेको व्यक्तिबाट आफ्नो कुरा राख्न सक्ने सम्बन्धमा आन्तरिक कार्यबिधिबाट व्यवस्थापन गर्न पर्ने देखिन्छ ।

७ निष्कर्ष

समग्रमा यस कार्यशालाले नगर सभा संचालन र कानून निर्माण प्रक्रियामा विगतमा रहेको बिबिधतालाई प्रदेश कानून बमोजिमको बिधि अवलम्बन गर्नका लागि नगरपालिकाको क्षमता विकास गरेको छ । निर्धारित बिधिको अवलम्बन गर्नका लागि नगरपालिकाले प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गरेका छन् ।

अनुसुची १

कार्यक्रम तालिका

क्र.सं.	कृयाकलाप	समय	जिम्मेवारी
क	**पहिलो दिन**		
१	सहभागी आगमन, रजिष्ट्रेशन, खाजा	१०:००-१०:१५	
२	कार्यशाला शुभारम्भ सत्र	१०:१५-११:००	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
	• सहभागीको परिचय • अपेक्षा संकलन		
३	पूर्व परीक्षण (Pre-test) • कार्यशालासँग सम्बन्धित २० वटा वहुबैकल्पिक प्रश्नावली मार्फत सहभागीहरुको विषयवस्तुमाथीको बुझाइको पूर्व परीक्षण	११:००-११:१५	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
४.	सेशन १: स्थानीय तहको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बीचको तादात्म्यता	११:१५-१२:३०	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
५	सेशन २: स्थानीय तहको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बीचको तादात्म्यता	१२:३० -१:३०	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
६	खाना ब्रेक	१:३०-२:००	
७	सेशन ३: स्थानीय सभा सञ्चालन प्रकृया ○ स्थानीय सभाका कार्यहरु ○ स्थानीय सभाको बैठक प्रणाली ○ सभाको सचिवालय सम्बन्धी व्यवस्था	२:००-३:१५	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
८	सेशनः ४ सभा संचालन नमूना अभ्यासको अभिमुखीकरण, भुमिका बाँडफाँड र सभाको पहिलो नमूना अभ्यास	३:१५-५:००	
९	अभिनयको समीक्षा र पहिलो दिनको समापन	५:००-५:१५	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
	दोश्रो दिन		
१	खाजा, चिया	८:००-८:३०	
२.	पहिलो दिनको पुनरावलोकन	८:३०-९:००	सहभागीबाट
३	सेशन १: स्थानीय तहको कानुन निर्माण प्रक्रिया	९:००-१०:३०	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर

क्र.सं.	कृयाकलाप	समय	जिम्मेवारी
४	सेशन २: सभाको दोस्रो नमूना अभ्यासको तयारी र अभ्यास	१०:३०-१२:१५	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
५	सेशन ३: सभामा सभाका समितिहरुको भूमिका र जिम्मेवारी	१२:१५-१:३०	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
६.	खाना	१:३०-२:००	
७.	सेसन ४ सहभागीको जिज्ञासा, प्रश्नको सम्बोधन र पुर्व परीक्षण प्रश्नावलीको मूल्यांकन प्रस्तुती	२:००-२:३०	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
८.	कार्यक्रमको समिक्षा र समापन	२:३०- ३:००	लेखनाथ पोखेल र झंकर कुँवर
९.	सामुहिक तस्विर		

अनुसुची २

कार्यशालाका सहभागीको विवरण

गल्याङ नगरपालिकाको ६० जना सम्पूर्ण नगर सभा सदस्य , नगरमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारी तथा वडा कार्यालयमा कार्यरत सम्पुर्ण कर्मचारी हरु ।

अनुसुची ३

कार्यशालाका केहि फोटोहरु